

УДК 331.228-057.36

С.М. ПРОТЧЕНКО, Харківський національний університет внутрішніх справ

ГАРАНТІЇ І КОМПЕНСАЦІЇ, ЩО НАДАЮТЬСЯ ПРАЦІВНИКАМ, ЯКІ СУМІЩАЮТЬ СЛУЖБУ В ОВС ІЗ НАВЧАННЯМ

Ключові слова: гарантії, компенсації, працівники, служба, ОВС, навчання

Виокремлення службово-трудової діяльності осіб рядового та начальницького складу ОВС як професії з-поміж інших видів суспільно-корисної діяльності, базується на певних її особливостях, зокрема: продуктом цієї діяльності, як правило, є розумова праця; здійснення службово-трудової діяльності потребує встановлення підвищених вимог до інтелектуального, морального і культурного рівня осіб рядового та начальницького складу ОВС, до професійних, ділових і особистих їх якостей. Тому, в період реформування ОВС України особливого значення набувають гарантії працівників ОВС, які здійснюють перепідготовку та підвищення кваліфікації, та низка інших компенсацій в цій сфері. Відзначається, що існує відповідний взаємозв'язок між станом правової захищеності працівників ОВС та ефективністю виконання ними покладених на них завдань, що в кінцевому рахунку впливає на рівень забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів громадян [1, с.39].

Проблемам гарантій, у тому числі працівників ОВС, в юридичній літературі приділялося багато уваги про, що свідчать наукові праці таких авторів як Н.Б. Болотіної, В.С. Венедиктова, С.В. Венедиктова, Р.А. Калужного, О.В. Лавриненка, К.Ю. Мельника, М.В. Молодцова, В.І. Прокопенко, О.І. Процевського, О.Є. Соніна та інших. Однак, не зважаючи на численні дослідження та значну нормативну базу, багато питань, пов'язаних з реалізацією існуючих гарантій та компенсацій працівникам, які суміщають службу в

ОВС із навчанням, залишаються не вирішеними, що негативно позначається на рівні їх соціального захисту та залишає актуальним подальший науковий пошук у цьому напрямку, особливо, враховуючі необхідність формування високо професіонального кадрового ядра МВС України. Метою цієї статті є виявлення особливостей реалізації існуючих гарантій працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням. Її завданням - аналіз думок вчених та дослідження відповідних нормативних актів й з'ясування сутності цих компенсацій і виявлення можливих шляхів вдосконалення в цій сфері. Наукова новизна роботи обумовлена додатковим обґрунтуванням ролі гарантій і компенсацій працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням.

Можна вести мову про два аспекти питання гарантій та компенсацій працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням. Так, розуміючи під поняттям навчання придбання нових чи вдосконалення існуючих знань, навичок, вмінь, доцільно вважати будь-які дії працівника ОВС по їх отриманню (перепідготовка (перекваліфікація), підвищення кваліфікації, отримання вищої освіти) – навчанням, а будь-які правові засоби, які сприяють йому в цьому - гарантіями та компенсаціями, де компенсація більше пов'язана із відшкодуванням певних витрат працівника.

Правове регулювання перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників ОВС України й результатів участі працівника у цих правовідносинах носить комплексний характер. Так, нормами адміністративного права регулюють: порядок професійного відбору; складання кваліфікаційних характеристик; атестування; переміщення по службі; відносини, пов'язані із порядком профнавчання працівників ОВС. А правовідносини, наприклад, пов'язані із гарантіями та компенсаціями працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням, регулюються трудовим правом. Відмічено, що нині система правовідносин в сфері трудового права охоплює і правовідносини з професійної підготовки та підвищення кваліфікації кадрів безпосередньо на виробництві [2, с.80]. В.І.

Прокопенко зауважує, що зв'язок трудового права з адміністративним проявляється також у підготовці кадрів, де система підготовки робочих кадрів та спеціалістів є предметом регулювання адміністративного права, а із закінченням підготовки чи перепідготовки працівник розпочинає безпосереднє виконання обов'язків по набутій професії, внаслідок чого відносини по навчанню перетворюються у відносини по виконанню праці [3, с.28].

Отже, можна дійти висновку, що належна організація перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників ОВС України залежить від взаємної узгодженості норм адміністративного права з трудовим. Перше визначає умови та порядок перепідготовки й підвищення кваліфікації працівників (ефективність їх здійснення), а, оскільки, вони проходять під час навчання службу (працюють) в ОВС, то належний захист їх трудових прав забезпечується нормами саме трудового права (можливість нормального їх здійснення). Тому, враховуючи значення гарантій для соціального захисту прав працівників ОВС, питання відповідного гарантування (компенсацій) особам, які суміщають службу в ОВС із навчанням, є важливою складовою подальшого підвищення ефективності їх діяльності. А.М. Куліш вказує, що гарантії для державного службовця являють собою встановленні в законодавстві основні положення, які характеризують соціально-правовий бік статусу державного службовця, зокрема, державному службовцю гарантуються: перепідготовка (перекваліфікація) та підвищення кваліфікації [4, с.130].

На важливість права на професійну підготовку вказує Європейська соціальна хартія (переглянута), яка в ст.10 "Право на професійну підготовку" закріплює: необхідність забезпечення умов для доступу до вищої освіти, а також започаткувати або заохочувати, у разі необхідності: а) належні та легкодоступні програми професійної підготовки; б) спеціальні програми перепідготовки повнолітніх працівників, необхідність в яких виникає внаслідок технологічного прогресу; а також заохочувати повне використання іс-

нуючих програм шляхом вжиття таких належних заходів, як: б) надання фінансової допомоги; с) зарахування до нормованих робочих годин часу, витраченого працівником на вимогу його роботодавця на додаткову професійну підготовку без відриву від виробництва [5].

В цьому контексті є й інший міжнародний документ – "Декларація про поліцію", яка у підпункті 3 п.В "Статус" визначає, що поліцейський повинен пройти в повному обсязі загальну, професійну та службову підготовку [6]. Так, О.Ю. Синявська вказує, що в усіх цивілізованих країнах світу професія поліцейського визнана професією підвищеного ризику, що відбивається на рівні оплати праці, а прагнення поліцейських до підвищення свого освітнього рівня без відриву від служби всіяко заохочується, в тому числі і матеріально [7, с.226].

Періодичне направлення працівників ОВС України на курси підвищення кваліфікації і використання інших можливостей для того, щоб мати в розпорядженні системи МВС України добре навчений, досвідчений, високо кваліфікований персонал, є необхідним. Тому, наявна система гарантії і компенсації працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням, є однією із важливих умов подальшого підвищення якості діяльності МВС України в цілому, а також ефективності виконання покладених на міністерство завдань зокрема. Гарантії, які забезпечують реалізацію наданих працівникам прав, можуть носити як нематеріальний (наприклад, збереження місця роботи, посади), так і матеріальний (збереження середнього заробітку на період навчальної відпустки) характер. З цього приводу Г.М. Бойченко відмічає, що держава заохочує людей підвищувати свій професійний рівень та отримувати знання, надавши окремі пільги робітникам, які поєднують роботу з навчанням, а трудове законодавство відображає турботу держави про всебічний розвиток освіти та підготовку висококваліфікованих спеціалістів [8, с.457].

З аналізу розділу 1 "Загальні положення" Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внут-

рішніх справ Української РСР, де окреслено основні освітні вимоги до особового складу ОВС України, враховуючи положення ч.2 ст.53 Конституції України, що повна загальна середня освіта є обов'язковою, можна вказати, що це є мінімально необхідний освітній рівень, вимоги до якого з кожним наступним рангом особового складу ОВС підвищуються (спеціальна середня освіта, вища освіта¹).

До основних умов, які передують виникненню правовідносин, що пов'язані з професійною підготовкою та підвищенням кваліфікації кадрів ОВС України й суміщенням служби в ОВС із навчанням можна віднести:

- особа має перебувати на службі в ОВС. Відповідно до ст.21 КЗпП України такою підставою є трудовий договір або контракт;

- повинні настати такі зміни в умовах праці, що обумовлюють необхідність удосконалення професійної майстерності, вивчення найновіших досягнень науки і техніки, використання позитивного досвіду у роботі. Іншою умовою є наявність у працівника зацікавленості (потреби) у власному професійному розвитку та підвищенні кваліфікації. Також необхідність навчання може бути обумовлена вимогами законодавства (ст.29 Закону України "Про державну службу") або рішенням адміністративних органів (наприклад, атестаційної комісії про направлення до вищого навчального закладу МВС).

Звідси, для введення в дію гарантії і компенсації працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням, потрібна наявність певного юридичного факту (зміна умов праці, власне бажання працівника, відповідне адміністративне рішення, нормативна вимога). Але, якщо правовідносини із навчання реалізуються безпосередньо в підрозділі МВС України, то відповідно до ст.ст.202, 201 КЗпП України можна вести мову ще, поперше, про обов'язок роботодавця (керівни-

ка відповідного підрозділу ОВС, який прийняв особу на службу) створювати необхідні умови для поєднання роботи з навчанням (розробляти графік навчання, надавати приміщення, виділяти інструкторів тощо), по-друге, організація навчання здійснюється за рахунок коштів відповідного підрозділу ОВС, що обов'язково повинно враховуватися при формуванні його бюджету на кожний рік.

Окремо розглянемо питання про власне бажання працівника ОВС підвищувати рівень своїх знань та навичок. На наш погляд, ця проблема є актуальною, бо можна вести мову про доволі особливі умови реалізації покладених на працівників ОВС України трудових обов'язків, які дуже часто потребують витрат значного часу на їх здійснення. Враховуючи існуючий на практиці пріоритет забезпечення виконання завдань, що стоять перед ОВС України, пріоритет "інтересів служби", то реалізація особою потреби у власному професійному розвитку може зустріти певні перешкоди. При вирішенні цього питання треба спиратися, попри все, на Конституцію України. Так, її ст.23 встановлює, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, тобто працівник ОВС має право на вільний розвиток своєї особистості в частині підвищення свого інтелектуального та професійного рівня, що цілком охоплює його право на здійснення перепідготовки, підвищення кваліфікації або отримання додаткової освіти чи освіти більшого рівня. Рішення Конституційного Суду України від 4.03.2004 року за № 5-рп/2004 (справа про доступність і безоплатність освіти) вказує, що доступність освіти як конституційна гарантія реалізації права на освіту здійснюється на принципах рівності, визначених статтею 24 Конституції України [9]. Це дає підстави для висновку, що право працівника ОВС щодо підвищення свого інтелектуального та професійного рівня не може бути обмежено у зв'язку із тією обставиною, що він проходить службу в ОВС, необхідністю вирішувати завдання, що стоять перед ОВС України або "інтересами служби". Тому можна вести мову про те, що власне ба-

¹ При цьому, в залежності від тих посад, на яких перебувають особи середнього, старшого і вищого начальницького складу органів внутрішніх справ, можуть мати місце додаткові вимоги до рівню та напрямку вищої освіти.

жання працівника ОВС суміщати службу з навчанням є правом, яке не може бути обмежено з боку керівництва ОВС, а зобов'язує його застосувати до такого співробітника гарантії і компенсації, що передбачені працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням. Так, п.4.2 означеного Рішення Конституційного Суду України вказує, що доступність освіти за конституційно-правовим смислом необхідно розуміти так, що нікому не може бути відмовлено у праві на освіту, і держава має створити можливості реалізувати це право.

Інший бік цього питання, це його реалізація. З урахуванням наведеного вище Рішення [9] можна сказати, що працівник ОВС має повне право здійснювати перепідготовку, підвищення своєї кваліфікації або отримати додаткову освіту чи освіту більшого рівня - це його особисте право, наявність якого не може бути обмежена, але його реалізація може мати дві форми: 1) за кошти державного бюджету, в цьому разі реалізація його права залежить від меж державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою, що визначається за пропозиціями органів та підрозділів внутрішніх справ України; 2) за власні кошти працівника ОВС, в цьому разі реалізація його права залежить від результатів конкурсу при вступі у навчальний заклад.

Так, якщо працівник ОВС пройшов атестацію і у висновку комісії прийнята рекомендація: заслуговує направлення до вищого навчального закладу МВС України для навчання, то його право на навчання певного освітньо-кваліфікаційного рівня, який він здобуває вперше, може бути реалізоване у першій формі (за кошти державного бюджету). Тут маємо збіг суб'єктивного фактору (бажання особи) та об'єктивної можливості-необхідності (рішення атестаційної комісії). В іншому випадку, працівник ОВС бажає поглибити знання з іноземної мови, опанувати нові комп'ютерні засоби обробки інформації, чи здобути другу освіту того ж освітньо-кваліфікаційний рівня (суб'єктивний фактор), але нагальної потреби у цьому для ОВС немає (відсутність об'єктивної необхід-

ності), то його право на навчання буде реалізоване у другій формі (за власні кошти працівника).

Але у будь якому випадку, на наш погляд, для працівників ОВС, які суміщають службу в ОВС із навчанням, законодавство передбачає: по-перше, врахування його намагань та результатів підвищення рівня своїх знань, зокрема, як підстави для просуванні по службі (ст.29 Закону України "Про державну службу"); по-друге, суміщення працівником ОВС служби і навчання - юридичний факт, що обумовлює застосування певних гарантії і компенсацій.

При практичному вирішенні питання про застосування до працівника ОВС гарантії і компенсації, що передбачені працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням, треба розмежовувати, коли дії працівника підпадають під ці гарантії та компенсації, а коли ні. Вважаємо, що це питання можна вирішити з урахуванням аналізу законодавства, зокрема, постанови Кабінету Міністрів України від 8.02.1997 р., № 167² [10]. Тобто, коли працівник ОВС України залучається на підставі рішення керівництва або за власним бажанням до: 1) освітньо-професійних програм або професійних програм підвищення кваліфікації та додаткових програм функціональної спеціалізації, які необхідні для ефективного вирішення завдань професійної діяльності на службі в ОВС; 2) здобуття освіти відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня за спеціальностями, спрямованими для професійної діяльності на службі ОВС; 3) навчання в аспірантурі, докторантурі за спеціальностями, спрямованими для професійної діяльності на службі ОВС; 4) здобуття освіти відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня за іншою спеціальністю в межах, як правило, відповідної галузі знань (перепідготовка працівників ОВС), то на такого працівника ОВС поширюється дія

² Вважаємо, що цей нормативний акт можна застосувати і до вирішення окремих питань щодо питань, пов'язаних із перепідготовкою та підвищенням кваліфікації працівників ОВС України, як базовий документ.

гарантій і компенсацій, що передбачені працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням, в повному обсязі.

Погодимося із Г.А. Капліною, що працівникові, який поєднує роботу з навчанням, законом гарантований повний обсяг загальних гарантій в оплаті праці, і, крім того, йому надаються додаткові, спеціальні гарантії [11, с.258]. А у всіх інших випадках ми маємо справу із самоосвітою. Так, Закон України “Про освіту” в ст.29 “Структура освіти” до її складової відносить самоосвіту. Стаття 49 цього Закону зазначає, що для самоосвіти громадян створюються відкриті та народні університети, лекторії, бібліотеки, центри, клуби, теле-, радіонавчальні програми тощо. Але не можна казати, що в цьому разі особа не користуватиметься зовсім гарантіями і компенсаціями, що передбачені працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням. В цьому випадку, на нашу думку, вони будуть дещо обмежені. Так, за час проходження навчання (іноземній мові, танцям, різним видам спорту), працівникам не буде виплачуватися заробітна плата в порядку і у розмірах, що визначаються законодавством (ст.207 КЗпП України). Буде міститися і ряд інших обмежень. Але, наприклад, при здобутті освіти відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня за спеціальностями, не спрямованими для професійної діяльності на службі ОВС, особа має право на додаткову відпустку у зв’язку з навчанням (ст.216 КЗпП України). До того ж, у будь якому випадку, намагання працівника ОВС до самовдосконалення подальшого розвитку повинні позитивно впливати на його просування по службі (ст.104, 203 КЗпП України).

Що стосується самих гарантій, то основні з них передбачені главою XIV “Пільги для працівників, які поєднують роботу з навчанням” КЗпП України та надаються в різному обсязі, в залежності від того, в освітньому закладі якого рівня працівник навчається. Окрім КЗпП України гарантії та компенсації при суміщенні служби в ОВС з навчанням передбачені і в ряді інших нормативних актах (ст.51 “Права студентів, курсантів, слухачів, стажистів, аспірантів, докторантів”

Закону України “Про освіту”, ст.54. “Права осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах” Закону України “Про вищу освіту” тощо). Їх можна згрупувати по об’єктам (благам особи), щодо яких вони діють. Виділимо такі групи гарантії та компенсації:

1. Організаційні (ст.ст.201-206, 220 КЗпП України), що створюють належні умови та забезпечують можливість для працівників суміщати працю та навчання.

2. Матеріальні (ст.ст.207, 208, 217, 219 КЗпП України), що дозволяють провадити навчання без істотного погіршення матеріального забезпечення особи, що навчається (виплата або збереження заробітної плати у встановленому порядку, оплата проїзду до місця знаходження вищого навчального закладу).

3. Пов’язані із наданням додаткового часу (ст.ст.207, 212-216, 218 КЗпП України), що дозволяють використовувати додатковий час для проведення навчання (встановлення скороченого робочого тижня або скороченої тривалості щоденної роботи чи надання у певний час щорічних і додаткових відпусток, а також надання вільних від роботи днів).

4. Гарантійні, що забезпечують збереження права на працю та похідні від неї правові можливості під час суміщення роботи з навчанням (ст.ст.42, 82, 104, 122 КЗпП України) (переважне право на залишення на роботі при вивільненні працівників, оплата праці при виконанні робіт різної кваліфікації, збереження місця роботи (посада), зарахування до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку часу навчання).

Низка нормативних актів містить деталізацію цих гарантій або вводить додаткові, це, зокрема: постанови Кабінету Міністрів України «Про гарантії і компенсації для працівників, які направляються для підвищення кваліфікації, підготовки, перепідготовки, навчання інших професій з відривом від виробництва» від 28.06.1997 р., № 695, «Про положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців» від 08.02.1997 р., № 167, наказ МВС України «Про затвердження Правил відбору та прийому до вищих навчальних

закладів Міністерства внутрішніх справ України» від 13.03.2006 р., № 239, Положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ України (п.п.57, 59, 60), наказ МВС України «Про порядок підготовки фахівців у вищому навчальному закладі МВС України за державним замовленням із числа осіб цивільної молоді, рядового і молодшого начальницького складу органів внутрішніх справ України та їх працевлаштування» від 30.08.1999 р., № 660 та ряд інших. Про це працівники повинні знати.

Таким чином, можна зробити наступні висновки:

1. Враховуючи специфіку службово-трудової діяльності працівників ОВС, в період реформування ОВС України особливого значення набуває перепідготовка та підвищення кваліфікації її працівників, де гарантії працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням, є умовою подальшого підвищення якості діяльності МВС України в цілому, а також підвищення ефективності діяльності окремого працівника ОВС.

2. Професійна підготовка персоналу та її організація є міжнародним стандартом - ст.10 Європейської соціальної хартії (переглянута), так і обов'язковою вимогою до осіб, які працюють в правоохоронних органах (підпункт 3 пункту В "Статус" "Декларації про поліцію").

3. Для введення в дію гарантії і компенсації працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням, потрібна наявність певного юридичного складу (зміна умов праці, власне бажання працівника, відповідне адміністративне рішення, нормативна вимога), що покладає на роботодавця обов'язок створювати необхідні умови і організувати навчання, як правило, за рахунок власних коштів, що треба враховувати при формуванні бюджету на кожний рік.

4. Бажання працівника ОВС підвищувати свій освітній рівень є його правом, яке не може бути обмежено з боку керівництва ОВС, а зобов'язує його застосувати до такого співробітника відповідні гарантії і компенсації. Його реалізація може мати дві форми:

1) за кошти державного бюджету; 2) за власні кошти працівника ОВС.

5. Для працівників ОВС, які суміщають службу в ОВС із навчанням, результатів підвищення рівня своїх знань враховуються – засіб стимулювання.

6. Для реалізації права на суміщення служби в ОВС з навчанням працівник повинен знати, на які саме гарантії та компенсації він може розраховувати, що обумовлює необхідність інформування працівників ОВС щодо питань захисту їх прав та законних інтересів, а також відповідних гарантії та компенсацій.

7. За спрямуванням гарантії виділимо групи: 1) організаційні; 2) матеріальні; 3) пов'язані із наданням додаткового часу; 4) гарантійні, що забезпечують збереження права на працю та похідні від неї правові можливості.

8. Гарантії і компенсації працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням, по своїй суті, це – грошове відшкодування або певні пільги працівника ОВС України, надання яких обумовлено практичним діями по підвищенню свого освітнього рівня чи кваліфікації, в межах обумовлених спеціальністю або посадою, які виступають формою закріплення і забезпечення його суб'єктивних трудових прав, передбачених законодавством, а також як стимулюючий фактор ефективності діяльності окремого працівника ОВС, сприяють подальшому підвищенню якості діяльності МВС України в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Венедиктов В.С. Стан соціально-правового захисту працівників органів внутрішніх справ в сучасних умовах розвитку держави та суспільства // Право і безпека. – 2004. –Т.3. -№ 2. –С.37- 40.

2. Венедиктов С.В. Матеріальне та моральне стимулювання ефективної професійної діяльності працівників органів внутрішніх справ України: Наук.-практ. посібник. - Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2005. -328 с.

3. Прокопенко В.І. Трудове право Украї-

ни: Підручник. -Х.: Фірма «Консум», 1998. - 480 с.

4. Куліш А.М. Гарантії проходження служби особами рядового та начальницького складу податкової міліції // Актуальні проблеми управління персоналом ОВС України: Матеріали наук.-практ. конф., м. Харків, 24.10.2002 р. -Харків: НУВС, 2002. -С.130-133.

5. Международные акты о правах человека: Сборник документов /Сост. А. Карташкин, Е.А. Лукашева. -М., 2000.

6. Резолюція № 690 (1979 р.) Парламентської асамблеї Ради Європи «Декларація про поліцію» (Страсбург, 8.05.1979 року) [Електронний ресурс]. -Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.

7. Синявська О.Ю. Оплата праці в органах внутрішніх справ: проблеми пільг та заборони зайняття підприємницькою діяльністю // Актуальні проблеми управління персоналом ОВС України: Матеріали наук.-практ. конф.; м. Харків, 24.10.2002 р. -Харків: НУВС, 2002. -С.225-229.

8. Бойченко Г.М. Особливості правового регулювання пільгового забезпечення працівників в умовах ринкової економіки // Трудове право України в контексті європей-

ської інтеграції: Матеріали наук.-практ. конф.; м. Харків, 25-27 травня 2006 р. /За ред. В.С. Венедіктова. -Харків: Українська асоціація фахівців трудового права, Харківськ. нац. ун-т внутр. справ, 2006. -С.453-459.

9. Рішення Конституційного Суду України від 4.03.2004 року № 5-рп/2004: Справа про доступність і безоплатність освіти // Вісник Конституційного Суду України. -2004. - № 5.

10. Постанова Кабінет Міністрів України «Про затвердження Положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і Положення про єдиний порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації керівників державних підприємств, установ і організацій» від 8.02.1997 р., № 167.

11. Капліна Г.А. До питання класифікації системи державних гарантій по оплаті праці // Трудове право України в контексті європейської інтеграції: Матеріали наук.-практ. конф.; м. Харків, 25-27 травня 2006 р. /За ред. В.С. Венедіктова. -Харків: Українська асоціація фахівців трудового права, Харківськ. нац. ун-т внутр. справ, 2006. -С.257-260.

Протченко С.М. Гарантії і компенсації, що надаються працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням // Форум права. -2006. -№ 3. -С.111-117 [Електронний ресурс]. -Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2006-3/06rstoipn.pdf>

Виконаний аналіз думок вчених і досліджені чинні нормативні акти, з'ясована сутність гарантій і компенсацій працівникам, які суміщають службу в ОВС із навчанням; виявлені можливі шляхи вдосконалення в цій сфері.

Протченко С.М. Гарантии и компенсации, которые представляются работникам, совмещающим службу в ОВД с обучением

Выполнен анализ мыслей ученых и исследованы действующие нормативные акты, выяснена сущность гарантий и компенсаций работникам, которые совмещают службу в ОВД с обучением; выявлены возможные пути усовершенствования в этой сфере.

Protchenko S.M. Guarantee and indemnifications which are represented the workers combining service in law-enforcement organs with training

The analysis of scientist's ideas is executed and working statutory acts are investigated, the essence of guarantees and indemnifications to workers who combine service in law-enforcement organs with training is found out; possible ways of improvement to this sphere are revealed.